

Alevî İnanç Kültüründe Hz. Nûh ve Nûh Tûfanı*

Noah and Noah's Flood in the Culture of Alawite Faith

Fevzi RENÇBER*

Öz

Hz. Nûh ve Nûh tûfanı, tarihsel süreç içerisinde birçok kültür içinde yaşatılarak günümüze kadar gelen, önemli bir figürdür. Tûfan'ın yaşatıldığı kültürlerden biri de Alevilik-Bektaşilik'tir. Bu konuda yapılan araştırmalar dikkate alındığında günümüze kadar Hz. Nûh ve Nûh tûfanı metaforu kullanılmış olmasına rağmen özerinde detaylı bir araştırma yapılmaması bizleri bu çalışmayı yapmaya sevk etmiştir. Hz. Nûh ve Nûh tûfanına genel anlamda farklı anlamlar yüklenildiği gibi özel anlamda da Alevî-Bektaşî kültüründe de farklı betimlemelerin kaynağı olarak kullanılmıştır. Örneğin; Alevî ve Bektaşî nitelermeli gruplarda tevellâ ve teberrâ inanç ilkelerini merkeze alan Ehl-i Beyt kavramı, klasik kaynaklarda da Hz. Nûh ve Nûh tûfanı metaforuna benzetilerek kullanılmaktadır. Muharrem orucunun ardından Kerbelâ şehitlerinin ruhu için âşûrâ

Abstract

Noah and Noah's Flood appear before us as an important turning point surviving in many cultures in the historical process, which was used as a religious and cultural motif in every period of humanity. One of the cultures in which the Flood was kept alive is Alevism-Bektashism. Considering the studies conducted on this subject previously, although the metaphor of Noah and Noah's flood has been used until today, the lack of a detailed study on it has prompted us to conduct this study. For this reason, different meanings were attributed to Noah and Noah's Flood in general, and it was used as a source of different descriptions in the Alawite-Bektashi culture in a specific sense. For example, the concept of *Ehl-i Beyt*, which is based on the principles of belief in *tawalla* and *tabarra* in groups with Alevî and Bektashi qualifications, was also used in classical sources with an analogy to the metaphor of Noah and

* Bu çalışma, Şırnak Üniversitesi tarafından 25.05.2021'de düzenlenen 2. Uluslararası Nuh Tufanı ve Cudi Dağı Sempozyumu'ndaki bildirinin genişletilmiş şeklidir.

* Doç. Dr. Şırnak Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslâm Mezhepleri Tarihi Anabilim Dalı, Şırnak, Türkiye, fevizrencber@hotmail.com, ORCID ID:0000-0002-5676-7871.

Başvuru Submission	Kabul Accept	Yayın Publish
17.10.2022	29.12.2022	31.12.2022

DOI 10.18403/emakalat.1190272

dağıtmak Alevilik kültürünün gereklerinden birisidir. Aşûrânın tarihçesi Nûh tûfanına kadar götürülerek âşûrânın önemi Aleviler tarafından ortaya konulmaktadır. Alevî-Bektaşî kültüründe Nevruz 21 Mart'ta kutlanır. Çünkü Alevî-Bektaşî kültüründe Hz. Nûh, tûfandan sonra karaya ilk defa bugün oturmuştur. Bununla birlikte özellikle kuş mitolojisi etrafında şekillenen inanış boyutuyla Alevî ve Bektaşilikte güvercine farklı anlamlar yüklenmiş ve kurtuluşun mitik bir simgesi olarak kullanılmıştır. Biz de bu hususları dikkate alarak Alevî-Bektaşilikte Hz. Nûh ve Nûh tûfanı çerçevesinde şekillenen ve günümüze kadar ulaşan anlatıları ve kullanılan sembolleri bu çalışmamızda işlemeyi uygun bulduk.

Anahtar Kelimeler: İslam Mezhepleri Tarihi, Alevilik, Bektaşilik, Hz. Nûh, Alevî Gelenek.

Noah's Flood. It is one of the Alawite requirements to distribute *Ashura* for the souls of the martyrs of Karbala after the Muharram fasting. The history of Ashura dates back to Noah's Flood, and the importance of Ashura is revealed by Alawite. Nawruz is celebrated on March 21In Alevî-Bektashi culture. Because Noah set foot on land for the first time after the flood that day in the Alawite-Bektashi culture. However, the pigeon was used as a symbol of salvation by giving different meanings especially in Alawite and Bektashism, which were shaped around bird mythology. In this context, we have found it appropriate to deal with the narratives shaped in the framework of Noah and Noah's Flood and that have survived until our present day, and the symbols used in the groups defined as Alawi-Bektashi in this paper.

Keywords: History of Islamic Sects, Alevism, Bektashism, Noah, Alewite Tradition.

Giriş

Hz. Nûh ve Nûh tûfanı, tarihsel süreç içerisinde birçok kültür içinde yaşatılarak günümüze kadar gelen, insanlığın her dönem dinî ve kültürel bir motif olarak kullandığı önemli bir dönüm noktası ve argüman olarak karşımıza çıkmaktadır. Alevî-Bektaşî kültürü üzerine yaptığımız çalışmalardan edindiğimiz bilgiler ve mevcut çalışmalar dikkate alındığında günümüze kadar Hz. Nûh ve Nûh tûfanı metaforu kullanılmış olmasına rağmen detaylı bir şekilde bu konunun dikkatlerden kaçması bizleri bu konuyu araştırmaya sevk etmiştir. Bu sebeple Hz. Nûh ve Nûh tûfanına genel anlamda farklı anlamlar yüklenildiği gibi özel anlamda da Alevî-Bektaşî kültüründe de farklı betimlemelerin kaynağı olarak kullanılmıştır. Örneğin; Alevî ve Bektaşî nitelemeli gruplarda tevellâ ve teberrâ inanç ilkelerini merkeze

alan Ehl-i Beyt¹ kavramı, klasik kaynaklarda da Hz. Nûh ve Nûh tûfanı metaforuna benzetilerek kullanılmaktadır. Muharrem orucunun ardından Kerbelâ şehitlerinin ruhu için âşûrâ dağıtmak Alevî geleneklerinden birisidir.² Âşûrânın tarihçesi Nûh tûfanı'na kadar götürülerek âşûrânın önemi Alevîler tarafından yaşatılarak ortaya konulmaktadır. Alevî-Bektaşî kültüründe Nevruz 21 Mart'ta kutlanır. Çünkü Alevî-Bektaşî kültüründe Hz. Nûh, tûfandan sonra karaya ilk bugün ayak basmıştır. Bununla birlikte özellikle kuş mitolojisi ve inanişî etrafında şekillenen Alevî ve Bektaşîlik düşüncesinde güvercine farklı anlamlar yüklenerek kurtuluşun simgesi olarak kullanılmıştır. Biz de yukarıda anlatılanları dikkate alarak bu çalışmamızda Alevî-Bektaşî olarak tanımlanan gruplarda Hz. Nûh ve Nûh tûfanı çerçevesinde şekillenen ve günümüze kadar ulaşan anlatıları ve kullanılan sembolleri işlemeyi bu çalışmamızda uygun bulduk. Özet bir ifadeyle tûfan kültürünün Alevîlerin inanç dünyasında ve sosyal hayatındaki yansımaları Alevîlerin kendileri ve Alevî-Bektaşî klasik kaynakları merkeze alınarak bu kültürün teorik ve pratik yansıması ortaya konulmuştur.³

1. Hz. Nûh'un Peygamberliği

Alevî-Bektaşî klasik kaynaklarında ve kültüründe Yüce Allah tarafından "Toplumsal nizam içinde süregelen belirli işlevleri icrâ eden temel bir ilâhi sistem"⁴ gereği olarak insanlara rehberlik etmek üzere gönderilen Hz. Âdem'den başlayarak Hz. Muhammed'e kadar olan bütün peygamberlere iman edilmektedir. Peygamberlere iman Alevîliğin temel esasları içindedir. Klasik kaynaklarda Allah'a imandan sonra peygamberlere iman konusu da tartışılmaz bir gerçeklik

¹ Ömer Faruk Teber, "Bektâşilikte Otorite", *Mûel ve Nihâl: İnanç, Kültür ve Mitoloji Araştırmaları Dergisi* 14/1 (2017), 82; Yılmaz Arı, *Değişim Sürecinde Alevîlikte Dini Otorite*, (Ankara: Berikan Yayınları, 2020), 225-228.

² Yılmaz Arı, "Ali Büyükhahin Dede İle Alevîlik ve Dini Otorite Üzerine", *Journal Of Social, Humanities and Administrative Sciences* 7/38 (2021), 588.

³ Ömer Faruk Teber, "Bektâşî Geleneğindeki Sembolik Yorum", *İslâm ve Yorum II: Temel Tartışmalar, İmkânlar ve Sorunlar* 3 (2018), 413-422.

⁴ Arı, "Toplumsal Değişim ve Din", *Asya Studies-Academic Social Studies/Akademik Sosyal Araştırmalar* 5/16 (2021), 132.

olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle de ulu'l-azm peygamberlerden biri olarak tavsif edilen Hz. Nûh'a bu bağlamda iman edilmektedir.

Kur'ân'da Nûh Peygamberle ilgili anlatılan olaylar silsilesi Alevî-Bektâşî klasiklerinde de geçmektedir. Bu bağlamda Hz. Nûh'un, kendi kavmini Allah'a ibadete ve itaate çağırıldığı ve sadece bir kısmını iknâ ettiğine değinilerek çaresizliğinin sonucunda Allah'a yalvarması, O'ndan yardım talep etmesi ve nihâyetinde de Allah'ın Nûh'u ve kendisine tâbi olanları, davete tâbi olmayan insanlardan ayırarak tûfan ile desteklenmesi ve Allah'ın onu bir ak tâc ile ödüllendirdiği anlatılmaktadır.⁵

*“Doğayı, dünyayı, toplum ve bireyi anlama ve anlamlandırma çabası olan bir yaşam biçimi”*⁶ olarak da bilinen Alevîliğin klasik kaynaklarında Hz. Nûh ve kıssası üzerinden Alevîlik ve Bektaşîliğin temel sembolleri argüman olarak kullanılmaktadır. Alevî-Bektaşî erkânları icrâ edilirken okunan gülbank, deyiş ve nefeslerde bütün peygamberler zikredildiği gibi Hz. Nûh peygamberin isminin de sürekli zikredildiğini görmekteyiz. Hz. Nûh'tan bahsedilirken “Nûh Neciyullah” olarak zikredilmektedir. Deyiş, şiir, gülbank, mirâciye ve nefeslerde ise şu şekilde geçmektedir:

Kurtuluşa gemi yaptırdı Nûh'a
 Nûh secde eyleyip yakardı Şâh'a
 Sırlar vasıl olur Sübhân Allah'a
 Kopan kıyametin sonrası nedir...
 Selâm olsun ol güruhu nâci soyuna
 Nûh nebiye, taamında âşûrâye, gemisindeki cümle mahlûkata...
 Zulüm-ü hasrete giriftar fertler
 Geçti Nûh nebiler tûfanla Şit'ler...
 Halil İbrahim'le Nûh'a

⁵ Hacı Bektâş-ı Velî, *Besmele Tefsiri*, 122.

⁶ Kamil Sarıtaş, “Hak Halilî Dergâhı'nın Bilgi Kaynakları”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi* 102 (Haziran 2022), 130; Arı, *Değişim Sürecinde Alevîlikte Dini Otorite*, (İstanbul: Asitan Yayınları, 2022), 14.

Tûfanda erdiler Şâh'a

Niyazi Arslan (Dede)

2. Hz. Nûh ve Âşûrâ Geleneği

“Günümüzde modern toplulukların din gerçeği ile münasebetlerinde meydana gelen etkin ve hızlı toplumsal değişmelerin ana ekseninde sekülerleşme etkisi”⁷ olsa bile Alevî-Bektaşîler bu tarz değişimlere karşı kendi kültürlerini muhafaza etmede kararlılık göstermektedirler. Bu bağlamda kültürlerinde Hz. Nûh üzerine kurgulanan temel sembollerden birinin “Dinsel referanslı aktiviteler”⁸ içerisinde büyük öneme haiz olan âşûrâ geleneğidir. “Âşûrâ” tabirinin kökenine baktığımızda Arapça kaynaklarda “Âşûrâ” şeklinde kullanıldığını görmekteyiz. Arapçada “aşr” on sayısına tekâbul etmektedir ki bundan muharrem ayının onuncu günü kastedilmektedir. Diğer yandan, develerin güdülmesiyle ilgili “ısr” kökünden türemiş Arapça bir kelime olarak kabul edenler olduğu gibi, bu dilde “faûlâ” vezninin bulunmadığını ileri sürerek İbranice’den geldiğini iddia edenler de bulunmaktadır.⁹ Bu durum bu konuda ittifak olmadığını göstermekle beraber âlimlerin çoğu “âşûre” kelimesinin Arapça olduğunu kabul etmişlerdir.

Âşûrâ kelimesinin menşei hakkında kaynakların belirttiği görüşleri iki noktada toplamak mümkündür. Âşûrâ, Hz. Mûsâ Peygamber ve kavminin, Firavun’un zulmünden kurtulduğu ve Yahudilerin oruç tutmakla mükellef olduğu önemli bir gündür. Bu görüş daha ziyade müsteşrikler tarafından benimsenmiştir. Buna göre Müslümanların mübarek bir gün olarak kabul edip oruç tuttıkları âşûrâ, Yahudi geleneğine dayanmaktadır. İkinci olarak; Âşûrâ, Nûh peygamberden itibaren bütün Sâmi dinlerde var olan ve cahiliye Arapları arasında da Hz. İbrâhîm’den beri önem atfedilip oruç tutulan bir gündür.¹⁰ Buhârî’de bu konu şu şekilde geçmektedir: Allah Rasûlü Medine-i

⁷ Arı, “Toplumsal Değişim ve Din”, 135.

⁸ Arı, “Sivil Toplum Kuruluşlarının Sosyo-Kültürel ve Dinî Hayattaki Rolü”, *International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal* 7/49 (2021), 2009.

⁹ İbni Manzûr, Ebu'l-Fazl Cemâlüddîn Muhammed b. Mukerrem b. Ali b. Ahmed el-Ensârî er-Rüeyfî. “Âşûrâ”. *Lisânu'l 'Arab*, (Beyrut) 4/569.

¹⁰ Yusuf Şevki Yavuz, “Âşûrâ” *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1991), 4/24-26.

Münevvereye geldiğinde Yahudilerin âşûrâ gününde oruç tuttuklarını görünce, onlara sebebini sordu. Onlar: “Bugün Allah, Mûsâ peygaberi ve kavmini kurtarıp Firavun ve adamlarını suda boğmuştur. Bunun üzerine Mûsâ peygamber de Allah'a şükretmek namına o gün oruç tutmuştur. İşte bu nedenle biz de bugün oruç tutmaktayız” şeklinde cevap verdiler. Bunun üzerine Allah Rasûlü: "Biz Mûsâ'ya sizden daha layığız." dedi. Kendisi o gün oruç tuttu. Aynı zamanda oruç tutulmasını emretti.¹¹

Âşûrâ, Alevî ve Bektaşiler tarafından muharrem ayının başında tutulan on iki imam veya matem orucundan¹² sonra pişirilerek gelen misafirlere ikrâm edilen “*Sosyo-dinî ve kültürel içerikli hizmetler*”¹³ sınıfında yer alan bir yemek çeşididir. Anadolu’da başta tasavvuf geleneğine mensup ekoller olmak üzere halk arasında yaygın olan kabul ve uygulamalarda görüldüğü üzere¹⁴ Alevî gruplar tarafından da Âşûrâ yemeğinin çıkış kaynağı olarak Hz. Nûh peygamber ve tûfan sonrası yaşananlarla ilgili olan anlatıdır ki; bu da Hz. Nûh peygamberin ve gemidekilerin sular çekildikten sonra geminin karaya oturmasıyla birlikte gemide son kalan yiyeceklerle yemek yapmasıdır.

“Müslüman Türkler’in dinî halk geleneğinde önemli bir yer tutan âşûrâ, aynı zamanda, muharremin onuncu günü başlamak üzere daha sonraki günlerde de özel merasimlerle pişirilip dağıtılan tatlıya ad olmuştur. Çok eskiden beri devam eden âşûrâ aşısı, Osmanlılar döneminde sarayda da pişirilirdi. Helvacıların nezaretindeki aşçılar ve

¹¹ Buhârî, “Savm”, 69.

¹² Gelenekte Muharrem orucunun on iki gün tutulması hususunda da Hz. Nuh’un gemisinin kurtuluşu olgusuyla irtibatlandırılan bir anlatının varlığı bilinmektedir. Buna göre “Hz. Âdem cennetten atıldığında suçu Muharrem’de affolunmuş ve o da buna karşılık 3 gün oruç tutmuştur, Hz. Nuh tufandan bu ayda kurtulmuş ve şükür için 3 gün oruç tutmuştur, Hz. İbrahim ateşten bu ayda kurtulmuş, o da 3 gün bu ayda oruç tutmuştur, Hz. Peygamber de Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin hastalıklardan kurtulduklarından dolayı yine bu ayda üç gün oruç tutmuştur. İşte peygamberlerin tuttıkları bu orucun toplamı on iki olduğu için Alevîler 12 Muharrem orucunu tutmaktadır.” Cenksu Üçer, *Tokat Yöresinde Geleneksel Alevîlik* (Ankara: Ankara Okulu Yayınları, 2015), 320.

¹³ Arı, “Sivil Toplum Kuruluşlarının Sosyo-Kültürel ve Dinî Hayattaki Rolü”, 2009.

¹⁴ Cenksu Üçer, “Alevîliğin Yanlış Algılanması: Muharrem Uygulamaları Örneği”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi* 74 (2015), 53-57.

kiler ağaları tarafından hazırlanan âşûrâ, muharrem'in onundan itibaren "âşûrâ testisi" adı verilen özel kaplarla saray dairelerine ve halka birkaç gün süreyle dağıtılırdı. Anadolu'da zengin aileler ve esnaf teşkilatları tarafından pişirilen âşûrâ, sebîlciler (tarafından) ve halkın iştirak ettiği merasimlerle dağıtılır, bazı bölgelerde âşûrâ dağıtımından sonra kurban kesilirdi. Günümüzde de âşûrâ orucu tutmak ve âşûrâ tatlısı pişirmek bütün canlılığıyla devam etmektedir.¹⁵

Alevî-Bektaşîler âşûrâ lokması için şu şekilde dua¹⁶ ederler: "Bism-i Şâh, Allah... Allah... Bârekallah. Şehitler Şâh'ı İmam Hüseyin Efendimizin ve Kerbelâ şehitlerinin yüce ruhlarının şâd olması için bârekallah. Cümle erenlerin ruhu için bârekallah. Yurdumuzun, ulusumuzun, cumhuriyetimizin esenlikte olması için bârekallah. Ordularımızın güçlü olması için bârekallah. Ahirete göçenlerimiz ve bugün yaşayanlarımız için bârekallah. Gökten hayırlı rahmet, yerden hayırlı bereket vermesi için bârekallah. Muhammed Mustafa, Aliyye'l Mürtedâ, İmam Hasan, İmam Hüseyin ve Kerbelâ Şehitleri hakkı için el-Fâtîha ve salâvat. Gerçeğe Hû..." Âşûrâ yendikten sonra okunacak dua ise şu şekildedir: "Bism-i Şâh, Allah... Allah... Muhammed, Ali, On iki İmam Efendilerimizin ruhu revanları, şâd ve handan ola. Münkir ve münafıklar mat ola, mü'minler şâd ola. Lokmalarımız dertlere deva ola. Mâtem-i Hasan ve Hüseyin ola. Cümlemize haklı, hayırlı kismetler verilmesi için Nur-ı Nebî, Kerem-i Ali, Pirimiz Hünkâr Hacı Bektaş Veli demine Hû..."¹⁷

"Eski ve yeni inanışları ve kimi ritüelleri iç içe yaşatarak bir tür senkretik inanç yapısına sahip"¹⁸ olan Alevî ve Bektaşîler tarafından âşûrâ gününde gerçekleştiğine inanılan bazı önemli olaylar dile getirilmektedir. Bunlar Alevî gruplar tarafından âşûrâ günü; Hz. Adem'in işlediği günahından dolayı bağışlandığı, Hz. İbrâhîm'in Nemrut'un zulmünden kurtulduğu, Hz. İsmâîl'in doğduğu, Mûsâ Peygamberin

¹⁵ Yavuz, "Âşûrâ", 24-26,

¹⁶ Başka bir lokma duası için bkz.: Arı, *Değişim Sürecinde Alevilikte Dinî Otorite*, (2020), 328-329.

¹⁷ Hüseyin Dedekargınoğlu, "Muharrem ve Âşûrâ", *Hünkâr Alevilik Bektaşîlik Akademik Araştırmalar Dergisi* 1/1 (2014), 46.

¹⁸ Arı, "Samsat Yöresi Halk İnanışları", *International Academic Social Resources Journal* 6/24 (2021), 644.

Firavun'un zulmünden kurtulduğu, Yûnus peygamberin balığın karnından kurtulup karaya kavuştuğu, Eyyüp peygamberin şifa bulunduğu, Hz. Yakup'un çok sevdiği oğlu Hz. Yusuf'a kavuştuğu, İsa peygamberin o gün dünyaya geldiği ve semaya yükseldiği, Hz. Hüseyin'in vefat ettiği gün ve Nûh peygamberin gemisinin Cûdî Dağı'na oturduğu gün olarak telakki edilir.¹⁹ Alevî gelenekte on gün kaydıyla da yer alan aşüre orucunun, yine Hz. Adem, Hz. İbrahim, Hz. Musa, Hz. Yunus, Hz. Eyyub, Hz. Yakub ile birlikte Hz. Nuh'un da zikredilerek "peygamberlerin orucu" olarak nitelendirildiği görülmektedir.²⁰ Dolayısıyla muharrem ayında tutulan oruç ve sonrasında pişirilen âşûrâ, Hz. Nûh ve O'nun gemisi ile doğrudan ilişkilendirilmektedir.²¹

3. Hz. Nûh ve Ehl-i Beyt

Alevî-Bektaşî klasiklerinde Ehl-i Beyt kavramı söz konusu edilince tevellâ ve teberrâ anlayışı karşımıza çıkmaktadır. Tevellâ, Hz.. Peygamber ve Ehl-i Beyt'ini sevmeye ve onları sevenleri sevmeye denir. Teberrâ ise Hz. Peygamber ve Ehl-i Beyt'ini sevmeyenleri sevmemek, onlarla iletişim kurmamaktır. Özellikle bu kavramlar söz konusu edilince Hz. Nûh ve gemisine sürekli atıfta bulunulur.²²

Sahabeden Ebû Zer şöyle dedi: Allah Rasûlü'nden şöyle dediğini işittim. "Benim Ehl-i Beyti'min misali Hz. Nûh'un gemisi gibidir. Ona binen kurtulur; ondan yüz çeviren, binmeyen de geride kalır helâk

¹⁹ Metin Bozkuş, "Aşûre Günü, Muharrem Mâtemi/Orucu ve Sivas'da Aşûre Uygulamaları", *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 12/1 (2008), 33-61; Dedekargınoğlu, "Muharrem ve Âşûrâ", *Hünkar Alevîlik Bektaşîlik Akademik Araştırmalar Dergisi* 1/1 (2014), 43.

²⁰ Buna göre gelenekte "Hz. Âdem'in tevbesinin kabulü için bir gün, Hz. İbrahim'in Nemrut'un ateşinde yanmadığı için iki gün, Hz. Nuh'un gemisinin kurtuluşu için iki gün, Hz. Musa'nın Firavun'un şerrinden kurtuluşu için iki gün, Hz. Yunus'un balığın karnından kurtulduğu için bir gün, Hz. Eyyüb'un dertlerine şifa bulması vesilesiyle bir gün, Hz. Yakub'un oğlu Hz. Yusuf'a kavuşması vesilesiyle bir gün olmak üzere toplam on gün tutulur." Seyit Derviş Tur, *Erkânname Alevîliğin İslâm'da Yeri ve Alevî Erkânları* (İstanbul: Can Yayınları, 2002), 184-186; Üçer, "Alevîliğin Yanlış Algılanması: Muharrem Uygulamaları Örneği", 50.

²¹ Kasım Ertaş, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Diyarbakır Ermenileri*, (İstanbul: Rağbet Yayınları, 2015), 272.

²² Tevellâ ve Teberrâ için bkz. Ömer Faruk Teber, *Bektaşî Erkânâmelerinde Mezhebî Unsurlar*, (Ankara: Aktif Yayınları, 2008), 147 vd; Doğan Kaplan, *Yazılı Kaynaklarına Göre Alevîlik*, (Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2010), 154-160.

olur.” Ehl-i Beyt ve ona tâbi olanlar Hz. Nûh’un gemisine benzetilir. Hz. Nûh’un gemisine binenler nasıl kurtulduysa ve cennete girdiyse Ehl-i Beyt gemisine binenler de kurtulacak ve cennete girecekler ve binmeyenler ve yüz çevirenler de cehenneme gireceklerdir.²³

4. Hz. Nûh Tûfanı ve Kuş Sembolü

Tûfan kelimesi Kûr’ân’da iki yerde geçmekte, birinde Firavun ve Mısır halkına²⁴, diğesinde Nuh kavmine²⁵ gelen su felâketi olayı anlatılmaktadır. Kûr’ân-ı Kerimde de Nûh peygamberin tebliği ve kavmini Allah’a inanmaya daveti, kavminin ise onu dinlemeyip inkârda ısrara devam etmeleri neticesinde tûfan ile cezalandırıldığı bildirilmektedir. Tûfanın ortaya çıkış şekliyle Hz. Nûh’un ilâhî emir ile gemi yapması ve kendisine tâbi olanlarla birlikte tûfandan kurtulması, inkârcıların ise boğulması anlatılmakta, geminin özellikleri, gemiye binenlerin türü ve adedi, tûfan hadisesinin süresi gibi konularda bilgiye yer verilmemektedir. Hz. Nûh’un kıssası A’râf, Yûnus, Şu’arâ ve Nûh sûrelerinde de yer almakta fakat en ayrıntılı hâli Hûd sûresinde geçmektedir. Kûr’ân-ı Kerim’in ifadesine göre Nûh tûfanının muhatabı Nûh kavminden inkârcılardır ve tûfan bu inkârcıları cezalandırmak için gönderilmiştir. Hz. Nûh’un peygamber olarak gönderildiği kavim, putperest bir kavimdi. Nûh onları bir olan Allah’a inanmaya davet ettiği, putları bırakıp Allah’a dönmeleri için çok uğraştığı halde onlar putlara tapmaktan vazgeçemedikleri gibi, “Sakın ilâhlarınızı bırakmayın; hele Ved’den, Süva’dan, Yegus’tan, Yeuk’tan ve Nesr’den aslâ vazgeçmeyin” diyerek²⁶ insanları Nûh’un davetinden uzaklaştırmışlardı.²⁷ Hz. Nûh, kavmini bir olan Allah’tan başkasına tapmama

²³ Anadolu Aleviliğinde Ehl-i beyt kavramı için bkz. Cenksu Üçer, “Geleneksel Alevilikte Ehl-i Beyt Anlayışı-Tokat Yöresi Örneği-”, *Marife: Dinî Araştırmalar Dergisi* 4/3 (2004), 269-285; Harun Yıldız, “Ehl-i Beyt İnanışının Anadolu Alevileri Üzerindeki İzdüşümleri”, *Marife: Dinî Araştırmalar Dergisi* 4/3 (2004), 297-317; Arı, *Değişim Sürecinde Alevilikte Dini Otorite*, (2020), 25-27.

²⁴ el-A’râf 7/133.

²⁵ el-Ankebût 29/14.

²⁶ Nûh, 71/23.

²⁷ Seyithan Can, “Allah’ın Adaleti ve Sünneti Bağlamında Günümüz Toplumsal Helâkının İmkânı”, *Mesnet İlahiyat Araştırmaları Dergisi* 13/1 (2022), 18.

konusunda ikâz etmiş, aksi takdirde başlarına gelecek azabı kendilerine haber vermiş²⁸, uzun mücadeleler sonunda kavminin putperestlikten vazgeçmediğini görünce inanmayanları cezalandırması için Allah'a dua etmiş²⁹ Allah'da onun duasını kabul etmiş ve inkârcı kavminin tûfanla helâk edileceğini, kendisinin ve inananların kurtulacağını bildirerek bir gemi yapmasını istemiştir.³⁰

Bazı kaynaklarda tûfan sakinleştiğinde Hz. Nûh, suların çekilip çekilmediğini anlamak için bir güvercin salar. Salınan bu güvercin sular çekilmediği için gemiye geri gelir. Hz. Nûh, yedi gün sonra güvercini tekrar uçurur. Güvercin bu sefer, ağzında yeni koparılmış zeytin yaprağıyla gelir. Bunun üzerine Nûh peygamber suların yeryüzünden çekildiğini anlar.³¹

Hz. Nûh, tûfan sakinleştikten sonra tûfan hadisesinde karşımıza çıkan güvercin sembolü, mitosu veya metaforunu özellikle Alevî-Bektaşî klasiklerinde kendine yer bulmuştur.³² Hacı Bektaş Veli Vilâyetname'sinde metaforun içinde zikredildiği birçok menâkıp bulunmaktadır. Örneğin; Hacı Bektaş Veli güvercin donuna girmektedir. Ahmet Yesevi'nin izni ile Rum ülkesine giden Hacı Bektaş, oradaki erenler tarafından istenmemektedir. Rum ülkesine girerse ülkeyi almasından, halkı kendisine bağlamasından korkan Rum erenleri, Hacı Bektaş'ın bu topraklara girişini engellemeye çalışırlar fakat başarılı olamazlar. Fakat Hacı Bektaş Veli bir güvercin donuna bürünerek ülkeye girmiştir.³³ Vilâyetnâmelerde daha çok, velilerin kuşa dönüştükleri göğe uçtukları, kerâmet gösterdikleri; hatta yer ve zaman kayıtları

²⁸ Nûh, 71-4.

²⁹ eş-Şu'arâ, 26/118-119; Nûh, 71/1-28.

³⁰ Ömer Faruk Harman, "Tûfan", *Türkiye Diyanet Vakfı Ansiklopedisi*, (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2012), 41/319-322. ; Hüd, 11/36-39.

³¹ Yasin İpek, "Nûh Tûfanı Özelinde Mitlerde ve Kutsal Metinlerde Tûfan Anlatısı", *V. Uluslararası Ağrı Dağı ve Nûh'un Gemisi Sempozyumu Bildirileri*, ed. Oktay Belli vd. (Ağrı: Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Yayınları, Mart 2020), 288-389. Seyithan Can, "İlâhî Sıfatlar Probleminin Ortaya Çıkışında Çok Kültürlü Ortamın Etkisi" *e-makâlât*, 13/2 (2020), 430-450.

³² Tasavvuf kaynaklarında da metaforik açıklamalar için bkz. Ahmet Ögke, *Türk Tasavvuf Düşüncesinde Metaforik Anlatım*, (Van: Ahenk Yayınları, 20005).

³³ Sibel Kuşca, "Dinler ve Mitlerin İlişkisi Bağlamında Alevî-Bektaşî İnancının Mitik Yapısı", *Alevilik Araştırmaları Dergisi* 7 (Ankara 2014), 234-265.

larından sıyrılarak yürüdükleri olağan dışı olayların öyküleri olduğundan bahsedilmiştir.³⁴ Klasik kaynaklarda don değiştirme: “Canlı veya cansız varlıkların “Yüce varlık/üstün güç” tarafından ceza veya ödül olarak mevcut durumdaki yapıdan farklı bir yapıya dönüştürülmesidir”³⁵

Bu menkıbe Vilâyetname’de şu şekilde geçmektedir: “Hünkâr bir güvercin donuna girdi ve oradan uçarak doğruca Sulucakarahöyük’e indi; Bir taşın üstüne kondu; Mübarek ayakları hamura gömülür gibi taşa gömüldü. O an Rum erenlerine bir korku düştü; O erin girdiğini anladılar, “yollunu bağlayamadık” dediler. Karaca Ahmet’e “Sen Rum ülkesinin gözcüsüsün, bak bakalım ülkeye girmiş mi?” diye sordular. Karaca Ahmet, bir süre murakabeye vardı; sonra başını kaldırdı ve “Rum ülkesini baştanbaşa taradım; her yaratık eşiyile oturmakta, yalnız Sulucakarahöyük’te bir er var, bir başına oturuyor; Onu görünce içime bir dehşet düştü, olsa olsa odur.” dedi...³⁶

Kültür ve etki ajanı olarak dinlerin (dinî sembollerin); “dış dünyaya bir renk, inanç, tavır, duygu ve davranış biçimleri olarak yansıdığını”³⁷ söylemek mümkündür. Görüldüğü üzere Alevî-Bektaşî klasiklerinde buna benzer birçok kuş metaforunun yoğun bir şekilde kullanıldığını görmekteyiz.³⁸ Geçmişten günümüze kimi insanların

³⁴ Güvercin metaforu konusunda bkz. İrene Melikoff, *Hacı Bektaş Efsanesinden Gerçeğe*, (İstanbul: Cumhuriyet Yayınları, 1999).

³⁵ Mehmet Alparslan Küçük, “Orta Asya’dan Anadolu’ya Türk Geleneğinde “Don Değiştirme”, *Bilgi: Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi* 94 (2020), 97-122.

³⁶ Kuşca, “Dinler ve Mitlerin İlişkisi Bağlamında Alevî-Bektaşî İnancının Mitik Yapısı”, 235-265; Abonoz Küçük, “Sözlü Geleneğin Derlenen Hacı Bektaş Veli - Mevlâna Rekabeti Konulu Bir Menkıbe”, *Türklük Bilimi Araştırmaları* 35 (Nigde 2014), 229-239.

³⁷ Yılmaz Arı, “Din ve Otorite Kavramları Bağlamında Sünnilikte Dinî Otorite”, Ed. Fevzi Rençber vd. , *İlahiyat Alanında Araştırma ve Değerlendirmeler*, (Ankara: Gece Kitaplığı, 2021), 169.

³⁸ Yusuf Gökalp, - Hatice Teber, “Risâle-i Su’âl-i Hırka, Risâle Der Beyân-ı Kemer ve Risâle Der Beyân-ı Post İsimli Bektaşî Metinlerinde Dinî-Tasavvufî Semboller”, *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 16/2 (2016), 79-84.

inanç dünyalarında, güvercinlere karşı bir tür kutsallık ve değer atfettikleri görülmektedir.³⁹ Tüm bu malumatlardan hareketle Alevilerin, “*inanç, kültür ve geleneklerinden taşıyarak getirdikleri dinsel ve kültürel unsurları, İslâmiyet’i kabullerinden sonra da yeni benimsedikleri bu dinin sahip olduğu inanç pratik ve kalıpları içinde günümüze kadar yaşatmaya çalıştıkları*”⁴⁰ söylenebilir. Diğer yandan hızlı tüketimin bir hayat tarzına dönüştüğü günümüz bilgi toplumunun yeni bilgi kaynaklarına açık olduğu kadar geçmişin köklü kültürel mirasına da açık olmasıyla daha sağlam temeller üzerinde yükseleceği yadsınamaz bir gerçekliktir.⁴¹

Sonuç

Yukarıda Hz. Nûh ve Nûh tufanının Alevî-Bektaşî toplumuna olan etkisini incelemeye çalıştık. Alevî-Bektaşî toplumunda da Hz. Nûh ve tufan bir dönüm noktası olarak karşımıza çıkmaktadır. Alevî-Bektaşî klasiklerinde de tufanın varlığı ve Hz. Nûh’un insanlığın ikinci atası olduğu anlatılmaktadır. Ehl-i Beyt kavramı kullanılırken, özellikle kurtuluşa erenler, tevellâ ve teberrâ kavramı kullanılırken bu benzetme kullanılmıştır. Âşûrâ geleneği, barışın ve kardeşliğin sembolü güvencin etrafında yaşatılan menkıbeler veya hikâyeler bu toplumda dinî değerler şekillenirken kültürün bir parçası olarak yaşatılmıştır.

Hz. Nûh ve çevresinde oluşan inançlar, hikâyeler ve ritüeller herkes tarafından kabul görmektedir. İnsanlığın ikinci babası olarak bilinen ve günümüz Şırnak sınırları içinde yaşadığını kabul ettiğimiz Hz. Nûh, birçok kültürde karşılık bulduğu gibi Alevî-Bektaşî kültüründe de karşılık bulmuştur. Hz. Nûh peygamber olarak kendisine iman edilmektedir. Bu miras bütün bir insanlığa yetecek zengin bir ortaklıktır. Dinler ve toplumlar tarafından Cûdî Dağı’nın neresi oldu-

³⁹ Kasım Ertaş, “İbrahimi Dini Geleneğe Bazı Bazı Ortak Kültürel Unsurlar”, *Teoloji ve Antropoloji Perspektifinden Din ve Kültür İlişkisi-II*, ed. Abdulvasıf Eraslan-İsmet Tunç (Ankara: Eski Yeni Yayınları, 2022), 185-188; İsmet Tunç, “Cudi Dağı’nda İbrahimi Dinlerin Ortak Mirası Olarak Sefine Festivali”, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 9/2 (Eylül 2022), 990.

⁴⁰ Arı, “Samsat Yöresi Halk İnanışları”, 644.

⁴¹ Ümit Harun, Akkaya, “Diyaret Hutbelerinin Süre ve Cümle Uzunlukları Bakımından İncelenmesi”, *Bilimname* 20021 (44), 117.

ğuna dâir tartışmalar olsa da Hz. Nûh'un ve tevhid düşüncesinin varlığı tartışılmazdır. Her şeyin ötesinde tûfan bizlere birlik ve beraberliği, sevgiyi, barışı hatırlatmaktadır. İnsanlığın yeniden barışını sağlayacak şifreleri bizlere sunmaktadır. Çünkü insanlığın yeniden doğuşa, yeniden temizlenmeye, birlik olmaya ihtiyacının olduğu bir gerçektir.

Kaynakça

- Akkaya, Ümit Harun. "Diyanet Hutbelerinin Süre ve Cümle Uzunlukları Bakımından İncelenmesi". *Bilimname* 44 (2021), 83-129.
- Alpaslan, Hasan Hüseyin. *Anadolu'daki Alevilik ve Kızılbaş Türkler*. İstanbul: Kum Saati Yayınları, 2012.
- Arı, Yılmaz. *Değişim Sürecinde Alevilikte Dini Otorite*. Ankara: Berikan Yayınları, 2020.
- Arı, Yılmaz. "Ali Büyükşahin Dede İle Alevilik ve Dinî Otorite Üzerine". *Journal Of Social, Humanities and Administrative Sciences* 7/38 (2021), <http://dx.doi.org/10.31589/JOSHAS>. 578.
- Arı, Yılmaz. "Samsat Yöresi Halk İnanışları". *International Academic Social Resources Journal*, 6/24 (2021), <http://dx.doi.org/10.31569/ASRJOURNAL>. 230.
- Arı, Yılmaz. "Sivil Toplum Kuruluşlarının Sosyo-Kültürel ve Dini Hayattaki Rolü". *International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal* 7/49 (2021).2004-2013. <http://dx.doi.org/10.31576/smryj>. 1018.
- Arı, Yılmaz. "Toplumsal Değişim ve Din". *Asya Studies-Academic Social Studies/Akademik Sosyal Araştırmalar* 5/16, (Summer 2021). <https://doi.org/10.31455/asya>. 958362.
- Arı, Yılmaz. "Din ve Otorite Kavramları Bağlamında Sünnilikte Dini Otorite". Ed. Fevzi Rençber vd. *İlahiyat Alanında Araştırma ve Değerlendirmeler*. Ankara: Gece Kitaplığı, 2021.
- Arı, Yılmaz. *Değişim Sürecinde Alevilikte Dini Otorite; Adıyaman Dedeleri Örneği*. İstanbul: Asitan Yayınları, 2022.
- Bozkuş, Metin. "Aşûre Günü, Muharrem Mâtemi/Orucu ve Sivas'ta Aşûre Uygulamaları". *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 12/1 (2008), 33-61.
- Can, Seyithan. "İlâhî Sıfatlar Probleminin Ortaya Çıkışında Çok Kültürlü Ortamın Etkisi" . *e-makâlât*, 13/2 (2020), 430-450.
- Can, Seyithan. "Allah'ın Adaleti ve Sünneti Bağlamında Günümüz Toplumsal Helâkının İmkânı". *Mesned İlahiyat Araştırmaları Dergisi* 13/1(2022), 18

- Dedekargınoğlu, Hüseyin. "Muharrem ve Âşûrâ". *Hünkâr Alevîlik Bektaşîlik Akademik Araştırmalar Dergisi* 1/1 (2014), 46.
- Ertaş, Kasım. *Osmanlı İmparatorluğu'nda Diyarbakır Ermenileri*. İstanbul: Rağbet Yayınları, 2015.
- Ertaş, Kasım. "İbrahimi Dini Gelenekte Bazı Bazı Ortak Kültürel Unsurlar". *Teoloji ve Antropoloji Perspektifinden Din ve Kültür İlişkisi-II*. ed. Abdulvasıf Eraslan-İsmet Tunç. 175-197. Ankara: Eski Yeni Yayınları, 2022.
- Gökalp, Yusuf - Hatice Teber. "Risâle-i Su'âl-i Hırka, Risâle Der Beyân-ı Kemer ve Risâle Der Beyân-ı Post İsimli Bektâşî Metinlerinde Dinî-Tasavvufî Semboller". *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 16/2 (2016), 77-91.
- Hacı Bektâş-ı Veli. *Besmele Tefsiri*. (haz.) Hamiye Duran. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2007.
- Harman, Ömer Faruk. "Tûfan". *Türkiye Diyanet İslâm Ansiklopedisi*. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2012.
- İşık, Harun. "İbadet". *Şia'dan Kızılbaşlığa Türklerde Alevîlik*. ed. Yasin İpek. 265-314. İstanbul: Bizim Kitaplar, 2022.
- İbn Manzûr, Ebu'l-Fazl Cemâlüddin Muhammed b. Mükerrrem b. Ali b. Ahmed el-Ensârî er-Rüeyfî. "Âşûrâ". *Lisânu'l 'Arab*, Beyrut: b.t.y.
- İpek, Yasin. "Nuh Tufanı Özelinde Mitlerde ve Kutsal Metinlerde Tufan Anlatısı". *V. Uluslararası Ağrı Dağı ve Nuh'un Gemisi Sempozyumu Bildirileri*. ed. Oktay Belli vd. 384-393. Ağrı: Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Yayınları, Mart 2020.
- İpek, Yasin. "Tarihçe". *Şia'dan Kızılbaşlığa Türklerde Alevîlik*. ed. Yasin İpek. 17-178. İstanbul: Bizim Kitaplar, 2022.
- Kaplan, Doğan. *Yazılı Kaynaklarına Göre Alevîlik*. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2010.
- Küçük, Abanoz. "Sözlü Gelenekten Derlenen Hacı Bektaş Veli-Mevlâna Rekabeti Konulu Bir Menkıbe". *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi* 35 (2014), 229-239.
- Küçük, Mehmet Alparslan. Orta Asya'dan Anadolu'ya Türk Geleneğinde "Don Değişirme". *Bilgi: Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi* 94 (2020), 97-122.
- Kuşca, Sibel. "Dinler ve Mitlerin İlişkisi Bağlamında Alevî-Bektaşî İnançının Mitik Yapısı". *Alevîlik Araştırmaları Dergisi* 7 (2014), 235-265.
- Sarıtaş, Kamil. "Hak Halîli Dergâhı'nın Bilgi Kaynakları". *Türk Kültürü ve HacıBektaş Veli Araştırma Dergisi* 102 (Haziran 2022), 14.

- Teber, Ömer Faruk. “Bektâşilikte Otorite”. *Mîlel ve Nihâl: İnanç, Kültür ve Mitoloji Araştırmaları Dergisi* 14/1 (2017), 78-95.
- Teber, Ömer Faruk. “Bektâşî Geleneğindeki Sembolik Yorum”, *İslâm ve Yorum II: Temel Tartışmalar, İmkânlar ve Sorunlar* 3 (2018), 413-422.
- Tunç, İsmet. “Cudi Dağı’nda İbrahimî Dinlerin Ortak Mirası Olarak SeFINE Festivali”, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 9/2 (Eylül 2022), 988-1011.
- Tur, Seyit Derviş. *Erkânname Aleviliğın İslâm’da Yeri ve Alevi Erkânları*. İstanbul: Can Yayınları, 2002.
- Üçer, Cenksu. “Geleneksel Alevilikte Ehl-i Beyt Anlayışı -Tokat Yöresi Örneği”. *Marife: Dini Araştırmalar Dergisi* 4/3 (2004), 269-285.
- Üçer, Cenksu. *Tokat Yöresinde Geleneksel Alevilik*. Ankara: Ankara Okulu Yayınları, 3. Baskı, 2015.
- Üçer, Cenksu. “Aleviliğın Yanlış Algılanması: Muharrem Uygulamaları Örneği”. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi* 74 (2015),45-76.
- Yavuz, Yusuf Şevki. “Âşûrâ”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları 4 (1991), 24-26.
- Yıldız, Harun. “Ehl-i Beyt İnanışının Anadolu Alevileri Üzerindeki İzdüşümleri”. *Marife: Dini Araştırmalar Dergisi* 4/3 (2004), 297-317.

Extended Summary

Noah and Noah’s Flood appear before us as an important turning point surviving in many cultures in the historical process, which was used as a religious and cultural motif in every period of humanity. One of the cultures in which the Flood was kept alive is Alevism-Bektashism. Considering the studies conducted on this subject previously, although the metaphor of Noah and Noah’s flood has been used until today, the lack of a detailed study on it has prompted us to conduct this study. For this reason, different meanings were attributed to Noah and Noah’s Flood in general, and it was used as a source of different descriptions in the Alawite-Bektashi culture in a specific sense. For example, the concept of *Ehl-i Beyt*, which is based on the principles of belief in *tawalla* and *tabarra* in groups with Alevî and Bektashi qualifications, was also used in classical sources with an analogy to the metaphor of Noah and Noah’s Flood. It is one of the Alawite requirements to distribute *Ashura* for the souls of the martyrs of Karbala after the Muharram fasting.

Some important events believed to take place on the day of Ashura by Alawites and Bektashis are mentioned. These are the day of Ashura by Alawite groups. It is considered a day when Adam was forgiven for his sin, Abraham was saved from Nimrod's tyranny, Ismail was born, Musa was saved from Pharaoh's tyranny, Yunus was saved from the belly of the fish and reached land, Ayyub was healed, Jacob met his beloved son Yusuf, the day Isa was born and ascended to the sky, the day Husayn died, and the day Noah's ship sat on Mount Judi. For this reason, fasting in Muharram and the Ashura cooked afterwards are directly associated with Noah and his ark.

The history of Ashura dates back to Noah's Flood, and the importance of Ashura is revealed by Alawite. Nawruz is celebrated on March 21 in Alevi-Bektashi culture. The word Flood is mentioned in two places in the Qur'an, one describes the event of the water disaster that came to the people of Pharaoh and Egypt, and the other to the people of Noah. It is reported in the Qur'an that Noah's people was punished with the flood because of denying the message of Noah and his invitation to Allah, and his people's insistence on denial and the drowning of the unbelievers is described, and no information is given on the characteristics of the ship, the type and number of people who got on the ship, and the duration of the flood.

Although the story of Noah is also mentioned in the A'raf, Yunus, Shu'ara and Nuh Surahs, its most detailed form is in the Hud Surah. As it is reported in the Qur'an, the addressee of Noah's flood was the deniers from the tribe of Noah, and the flood was sent to punish them. The people that Noah was sent as a prophet were a pagan people. Even though Noah invited them to worship the One God, and tried hard for them to abandon idols and return to Allah, they did not give up worshipping idols, and said, "Do not abandon your gods. Especially never give up on Ved, Suva, Yegus, Yeuk and Nesr". They distanced people from Noah's invitation.

Noah had warned his people not to worship anyone but the One God. Otherwise, he had informed them of the torment that would come upon them. After long struggles, when he saw that his people had not given up on idolatry, he prayed to Allah to punish those who did not believe. Allah accepted his prayer and wanted him to build a ship, declaring that unbelievers would be destroyed by the flood and that he and the believers would be saved.

In some sources, when the flood calmed down, Noah released a dove to see if the waters had receded. This pigeon, which was released, came back to the ship because the waters were not receding. Noah flew the dove again seven days later. This time the pigeon came with a freshly plucked olive leaf in its mouth. Noah then realized that the waters receded from the earth. However, the pigeon was used as a symbol of salvation by giving different meanings especially in Alawite and Bektashism, which were shaped around bird mythology. After the flood calmed down, Noah found a place for himself, especially in the Alevi-Bektashi classics, with the symbol, myth or metaphor of the dove that appeared in the flood event.

It is possible to say that “*religious symbols as agents of culture and influence are reflected to the outside world as a color, belief, attitude, emotion and behavior*”. As can be seen, we see that many similar bird metaphors are used extensively in Alevi-Bektashi classics. It is also seen that some people from past to present attribute a kind of sanctity and value to pigeons in their world of belief. Based on this information, it can be said that “*the Alawites tried to keep the religious and cultural elements they brought from their faith, culture and traditions alive in the belief practices and patterns of this religion, which they adopted after their conversion to Islam*”. On the other hand, it is an undeniable reality that today’s information society, where fast consumption has turned into a lifestyle, will rise on stronger foundations as it is open to new information sources as well as to the deep-rooted cultural heritage of the past.

In this context, we have found it appropriate to deal with the narratives shaped in the framework of Noah and Noah’s Flood and that have survived until our present day, and the symbols used in the groups defined as Alawi-Bektashi in this paper